

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד לחיזוק ההתקשרות
לכ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש
זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

שיחות • איגרות • פניני חסידות לפה"ש • הלכות, מנהגים וטעמיהם • ניצוצות • זמנים

תרפט

ערב שבת-קודש
פרשת בראשית
כ"ג בתשרי ה'תשס"ח

יוצא-לאור על-ידי
מכון ליובאוויטש שעל-יד
צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו — המרכז

פירושים, מפרק התהילים המתאים למספר שנות חייו (לדוגמה, אם הוא בן י"ג אומר פרק י"ד), ואם הפרק מכיל פחות מי"ב פסוקים, וכן בשנת העיבור, חוזרים ללמוד את הפרק שוב עד שיעלה כמספר חודשי השנה; ואם הפרק מרובה בפסוקים, לומדים שניים או יותר פסוקים בכל ראש-חודש²².
[מנהגים נוספים של ראש-חודש נדפסו לאחרונה בגיליונות: תרנ"ו, תר"ס. שבת ר"ח - תרע"ג].
בערב-שבת-קודש נותנים לצדקה 'משנה' - סכום כפול, גם בשביל יום השבת³⁴.

34) ראה הנלקט ב'שערי צדקה' סי' סא.

הש"ץ מסיים 'ובא לציין' לעצמו, ולא בקול רם³¹. מכיוון שיש הפסק גדול בין הכנסת ספר-התורה לבין הקדיש, ומניחים בינתיים תפילין דרבנותם וקוראים קריאת-שמע וכו', על-כן צריך לומר [ולפחות לסיים בקול³²] איזה מזמור לפני אמירת הקדיש שלפני מוסף³³.
מנהג עתיק ללמוד בכל ראש-חודש פסוק אחד עם פירוש רש"י, ואפשר להוסיף עם עוד

31) כי אז יצטרך לומר מייד את הקדיש, ולא כנהוג להסמיכו (גם) לתפילת מוסף (וכפי שהורה פעם הרבי, וראה נימוקי או"ח סי' נה).

32) ע"פ ס' המנהגים עמ' 6, ד"ה כ"ק אדמו"ר.

33) כ"ק אדמו"ר מהורש"ב, 'ספר המאמרים - ליקוט' ח"ב עמ' סטו. כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו, אג"ק ח"כ עמ' רפג.

לזכות

אנשי החסד הדגולים

הרה"ח ר' אברהם משה דייטש והרה"ח ר' גבריאל גופין שיחיו
ולע"נ האחים הרה"ח ר' זלמן יודא ור' יוסף יצחק,
בני הרה"ח ר' שלום ישע"י ע"ה דייטש

מורה שיעור ללימוד היומי ברמב"ם

כ"ג בתשרי ה'תשס"ח – ל' בתשרי ה'תשס"ח

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	כ"ג בתשרי	ה' נערה בתולה.. בפרקים אלו. פרק א-ג.	ה' בבורים פרק ט.	מ"ע רכ. ריח. מ"לית שנח. מ"ע ריט. מ"לית שנט.
ש"ק	כ"ד בתשרי	ה' סוטה.. בפרקים אלו. פרק א-ג.	פרק י.	מ"ע רכז. מ"לית קד.
א'	כ"ה בתשרי	פרק ד. פעמי הכן וגו'. ספר קדושה והוא ספר חמישי.. ה' איסורי ביאה.. בפרקים אלו. פרק א-ב.	פרק יא.	מ"לית קה. של. שלא. שלב. שלג. שלד.
ב'	כ"ו בתשרי	פרק ג-ה.	פרק יב.	מ"לית שלו. שלה. שלו. שלח. שלט.
ג'	כ"ז בתשרי	פרק ו-ח.	ה' שמיטה ויובל.. בפרקים אלו. פרק א.	מ"לית שמ. שמא. שמב. שמוג. שדמ. שמה.
ד'	כ"ח בתשרי	פרק ט-יא.	פרק ב.	מ"לית שמח. שמש. שנ. שנא.
ה'	כ"ט בתשרי	פרק יב-ד.	פרק ג.	מ"לית שנב. שמו. שמו.
ו'	ל' בתשרי	פרק טו-יז.	פרק ד.	מ"לית נב. נג. נה. נד. שנד. שס.

זמני השבוע *

תאריך	עלות השחר**		זמן ציצית ותפילין	זריחה	זמן ק"ש	חצות היום והלילה	מנחה גדולה	שקיעת החמה***	צאת הכוכבים
	120 ד'	72 ד'							
ו', כ"ג בתשרי	3:37	4:24	4:46	5:41	8:33	11:29	11:59	5:22.3	5:47
ש"ק, כ"ד בתשרי	3:38	4:25	4:46	5:41	8:33	11:29	11:58	5:21.0	5:45
א', כ"ה בתשרי	3:38	4:26	4:47	5:42	8:33	11:29	11:58	5:19.8	5:44
ב', כ"ו בתשרי	3:39	4:26	4:48	5:43	8:33	11:28	11:58	5:18.5	5:43
ג', כ"ז בתשרי	3:40	4:27	4:48	5:44	8:34	11:28	11:57	5:17.3	5:42
ד', כ"ח בתשרי	3:41	4:28	4:49	5:44	8:34	11:28	11:57	5:16.0	5:40
ה', כ"ט בתשרי	3:41	4:28	4:50	5:45	8:34	11:28	11:57	5:14.8	5:39
ו', ל' בתשרי	3:42	4:29	4:50	5:46	8:34	11:27	11:56	5:13.6	5:38

* הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.
 ** לגבי זמן עלות השחר הנהוג בחב"ד קיימות שלוש דעות. הבאנו את הזמנים לפי הדעה המוקדמת ביותר והמאוחרת ביותר, וראוי להחמיר לפי העניין.
 *** זמני השקיעה כאן הם לפי השקיעה הנראית. אולם אדה"י בסידורו (סדר הכנסת שבת) מכיר בשקיעה האמיתית, המאוחרת ממנה "בכמו ארבע מינוטין" (לשון אדה"י שם. שיעור התלוי במיקום ובעונות השנה).

זמני הדלקת הנרות וצאת השבת

פרשת	ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש
בראשית	4:44	5:55	4:59	5:57	4:50	5:56	5:01	5:57
נח	4:35	5:47	4:50	5:48	4:41	5:47	4:53	5:49

עורך ראשי: מנחם מענדל ברוד • עורך: נחמיה קפלון • הגהה: יוסף-יצחק אולידורט

מזל: מכון ליובאוויטש שעל-יד צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו-המרכז

יו"ר: הרב יוסף-יצחק הכהן אהרנוב

כתובת: ת"ד 14 כפר-חב"ד 72915, טל' 03-9607588, פקס: 03-9606169

אינטרנט: www.chabad.org.il דואר אלקטרוני: chabad@chabad.org.il ISSN 0793-7474

יום חמישי

כ"ט בתשרי, ערב ראש-חודש

היום יש להוסיף בנתינת צדקה²¹.

יום שישי

ל' בתשרי, א' דראש-חודש מרחשוון

בכל יום שיש בו מוסף, אין האבל יורד לפני התיבה, גם לא בתפילות ערבית ומנחה²².

אומרים בתפילת ערבית "יעלה ויבוא" גם אם מתפללים ערבית מבעוד יום²³.

בליל ראש-חודש אין מפסיקין להכריז "יעלה ויבוא" לפני שמונה-עשרה²⁴ כדיבור, אבל טופחים על השולחן וכדומה כדי להזכיר זאת²⁵.

שכח לומר יעלה ויבוא בתפילת ערבית, אינו חוזר. בשחרית ובמנחה – אם נזכר (או הסתפק) לאחר אמירת "ה'" של "המחזיר שכינתו לציון", יסיים "למדני חוקין"²⁶, יאמר יעלה ויבוא

(21) "בערב-ראש-חודש מוסיפים בנתינת צדקה" (התועודות תשמ"ו ח"ג ס"ע 593).

(22) 'דיני ומנהגי ר"ח – חב"ד' ס"ע עז, הביא מהאחרונים מנהג ישראל להרבות בנתינת צדקה בראש-חודש עצמו, אך לע"ע לא מצאתי מובא בשיחות וכתבי הרבי, גם לא בשערי צדקה.

(23) ספר-המנהגים עמ' 36.

(24) שו"ע אדה"י סי' קח ס"י"ג. וראה בארוכה 'דיני ומנהגי ראש חודש-חב"ד' פ"ה הערה 2, וש"נ.

(25) סידור אדה"י.

(26) 'דיני ומנהגי ר"ח – חב"ד' פ"ו הערה 4, כתב שכ"ק אדמו"ר נשיא דורנו המתין לה כדי לפסוע לאחוריו לפני תפילת שמונה-עשרה.

בליל ב' דראש-חודש לא טפחו על השולחן, והרבי לא המתין לה (עד שנת תשכ"ה עכ"פ – 'התקשרות' גיליון קיח עמ' 20, עיי"ש שבשנים האחרונות בבית חיינו היו טופחים בקביעות גם בליל ב', אבל לא ידוע אם הרבי המתין לה) ועכ"פ מפני ירידת הדורות והתגברות השחכה, לכאורה יש מקום לטפוח גם ביום השני, ואף בשחרית ובמנחה רצוי שיאמר אחד הגבאים וכדומה את התיבות 'יעלה ויבוא' בקול רם, וכולי האי ואולי. וראה הגהות מהרש"ל לטור סי' רלו ומטה משה סי' תקיט שאצלו לא נהגו להכריז יעו"י, אלא הש"ץ או השמש היה מתחיל להתפלל בלחש מוקדם לפני הציבור, וכשהיה מגיע ליעו"י היה אומר זאת בקול רם. וראה מנהגי מהר"ל הל' ר"ח (עמ' ה), שבליל שני דר"ח היו מכריזים 'ראש חודש'. ומציינים למנהגים דק"ק ורומינאש' ל' יווא שמש סי' סב, ולספר 'דברי קהלת' עמ' 63, 78.

(26) – משמעות הדברים היא, שגם אם נזכר בסיום ברכת

וימשיך "ותחזינה". אם כבר סיים את הברכה, יאמר "יעלה ויבוא" שם, לפני "מודים". אם כבר התחיל "מודים" ועד סיום יהיו לרצון השני, חוזר ל"רצה". אם נזכר לאחר סיום יהיו לרצון השני – חוזר לראש התפילה ואינו אומר "אדני שפתי תפתח"²⁷. ורשאי לרדת לפני התיבה לחזרת הש"ץ במקום זה. אבל אם נזכר אחרי תפילת מוסף, אינו חוזר²⁸. בברכת המזון, אם נזכר לפני ברכת "הטוב והמטיב", אפילו בלילה, יאמר כנוסה שבסידור, ואם נזכר אחר-כך – אינו חוזר²⁹.
 נוהגים אשר היחיד מברך בהלל תחילה וסוף גם בימים שאין גומרים בהם את ההלל³⁰.
 את כל התפילין מניחים קודם מוסף, אבל את השיעורים לומדים אחר סיום כל התפילה³².

'מודים' או 'שים שלום' אחרי שאמר ה', מסיים 'למדני חוקין', כי הפסק עדיף על ברכה לבטלה. מקור דין זה בריטב"א (תענית ג, ב ד"ה ושמעתי) שהובא להלכה ע"י החיד"א, שערי-שובה, משנה-ברורה ועוד, כמצויין בכף-חיים סי' קיד ס"ק כח. הפ"ג (משבצות סוף ס"ק י) שכותב אחרת – לא ראהו, ולכן ככלל, אין לפסוק כמותו בזה (ראה סידור אדה"י בראש הל' מכירת חמץ, משו"ך יו"ד סי"ט רמ"ב אות ח). בשו"ת איגרות-משה אור"ח ח"ד סי' צג דחה בדברי הריטב"א מסברא, אך בשו"ת יחוה-דעת ח"ה סו"ס מט שלל את דבריו, עיי"ש. בקצות-השולחן סי' כא בבדי-השולחן ס"ק יב וסי' מז בבדי-השולחן ס"ק ז האריך בענין זה, אבל משנה אחרונה שלו בלוח כולל חב"ד ליל א' דחומה"ס לנהוג כן לענין יעלה ויבוא. מאידך, בס' שבה-המועדים עמ' 228 בהערה, מביא בשם הגר"ש דבורקין ע"ה שלא לומר זאת, וצ"ע.

(27) שערי-שובה וכו' שם בשם הריטב"א הנ"ל. (וע"ע קצות-השולחן בבדי-השולחן סו"ס עח).

(28) שו"ע אדה"י סי' קכו ס"ג.

(29) שו"ע אדה"י סי' קפח ס"ג.

(30) ספר-המנהגים שם, וראה א"ק חלק טו עמ' פד. כ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע נהג לברך בעצמו על הלל דר"ח גם כשהתפלל בציבור. ואמנם הוא ציין זאת כמנהג בית הרב בלבד, וציווה שלא לספר עד י"ז – 'רשימות' כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו חוברת ח ס"ע 20, וש"נ. אך בהתועודות שבת מברכים החודש מנ"א תשמ"א (שיחות-קודש תשמ"א ח"ד ס"ע 322, בלתי מוגה), 'סיפר זאת הרבי ברבים, כ'מנהג חסידי'ם' – 'אריינאפן' [= 'לחטוף' זאת] ולומר את הברכה בעצמו בחשאי. (והרי גילוי המנהגים לרבים ע"י הרבי כמוהו כהוראה בזה, כמ"ש בשיחה הנדפסת בראש ס' המנהגים).

לענין הפסקה לעניתי אמן בהלל בר"ח וחומה"פ, ראה המסקנא בהתקשרות' גיליון תמא, שלפי אדה"י כנראה אין לענות יותר מאשר בברכות ק"ש (דלא כמ"ש כמה מלקטים ובגיליון שלח), וש"נ.

נצחיות הגוף על-ידי הנשמה

על-ידי עבודת הנשמה בגוף מתעלה הנשמה להתאחד עם העצמות
• השכר לעתיד לבוא, הוא גילוי המשכה שנעשית עכשיו • הסבר
בדברי הגמרא: האם תחיית המתים היא בריאת הגוף מחדש או חזרת
הגוף למצבו האמיתי • ההוראה לפועל: קבלת עול • משיחת כ"ק
אדמו"ר נשיא דורנו

לעתיד לבוא. וזה עניין תכלית ושלמות השכר שיהיה בזמן התחייה:¹
 ידועה שיטת הרמב"ן (וכן פוסקת תורת החסידות להלכה) שהתכלית אינו גן-עדן לנשמות בלא גופים, אלא זמן התחייה שאז יהיו נשמות בגופים דווקא. וטעם הדבר - על פי הידוע שכללות עניין השכר הוא גילוי המשכות שנמשכים עכשיו על-ידי התורה ומצוות, וכיוון שתכלית המשכה היא למטה בגוף דווקא, שעל-ידי זה לוקחים את העצמות, לכן גם השכר - שענינו גילוי המשכה שעל-ידי העבודה - הוא למטה בגוף.
 וזהו מעלת זמן התחייה על גן עדן, שבגן עדן נמשך רק אור הממלא, מה שאין כן בזמן התחייה תהיה התגלות העצמות.

א. בפרשת בראשית מסופר אודות בריאת האדם:
"וייצר הוי' אלקים את האדם עפר מן האדמה"
 - בריאת הגוף, ואחר כך - "ויפח באפיו נשמת חיים", נשמה שהיא "חלק אלוהה ממעל ממש"². והכוונה בזה - כדי הנשמה תעבור עם הגוף כדי לעשות ממנו כלי לאלקות, והיינו, לפי שתכלית הכוונה היא "דירה בתחתונים"³ דווקא. והעניין בזה - שכאשר הנשמה היא למעלה ועובדת עבודתה בעולמות עליונים, אזי פועלת המשכה אור הממלא בלבד, מה שאין כן על-ידי עבודתה בגוף מגעת הנשמה למעלה יותר, והיינו, לפי שהשרש של יש הנברא הוא מיש האמיתי⁴, ולכן על-ידי העבודה בגוף הגשמי 'לוקחים' את העצמות, אלא, שלעת עתה הרי זה בהעלם, ויתגלה

בדרך כלל, יש לסדרה באופן שיוכלו להמשיכה כביתם עם בני-הבית. הנשים והבנות יסדרו התועדות לעצמן בשבת, או במוצאי שבת⁶. בשבת בראשית היו החסידים נוהגים להתועד 'בחילא יתיר'⁷. בהתועדות שבת בראשית תשי"ז, ציווה כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו לגבאי בית-הכנסת, למכור, כבכל שנה, את הע'ליות של כל השנה, הגבהה וגלילה. בשנים מאוחרות יותר נהגו למכור מצוות נוספות, עד שבשנים האחרונות נמכרו, בין השאר: הוצאת הספר-תורה והכנסתו; עליות 'חוק'; 'נר למאור'; 'יין לקידוש' (= הוצאות התועדות של הרב)⁸. בתפילת מנחה אין אומרים "צדקתך". במוצאי שבת בראשית מכריזים שוב⁹: "ויעקב הלך לדרכו"¹⁰.

ההפסקות בין העולים: הבעל-קורא כבית חיינו, הרה"ח ר' מרדכי שוסטרמאן ע"ה, קרא כנדפס בחומש 'תורה תמימה' - החמישי מסיים: "ואחות תובל-קין נעמה" (ד, כב); והשישי: "לקח אותו אלוקים" (ה, כה). הפטרה: "כה אמר... יגדיל תורה ויאדיר" (ישעיה מב, ה-כא)¹¹. נכון לדעת זמן המולד לפני ברכת החודש¹². המולד: יום ה' לפנות ערב, שעה 5:10 וחלק אחד. מברכים החודש מרחשוון¹³: ביום השישי וביום השבת-קודש. אין אומרים "אב הרחמים"¹⁴. שבת מברכים היא יום התועדות. ההתועדות - בבית-הכנסת¹⁵. זמנה - בהתאם לתנאי המקום⁹.

בס' 'דעם רבינס' קינדער' (ס): "כשיבוא משיח, לא יידע שום 'קונצים' אלא ידרוש "אלה פקודי המשכן"... - כתוב בפתק: על כמה יהודים פעלת שייגעו לומר את כל התהילים בשבת מברכים!"

116) ליקוטישיחות, כרך טז עמ' 523.
 117) ספר-השיחות תש"ה עמ' 64.
 118) 'אוצר מנהגי חב"ד' עמ' שצו. (אף שנפסק בשו"ע אדה"ז סי' שו ס"ט"ו רק ש"אפשר ליישב המנהג בדוחק" לעשות 'מכירה פומבית' בשבת, עיי"ש. וראה המובא בכף החיים שם ס"ק מב). ובסה"ש תש"נ ח"א עמ' 83 נתבאר שייכות העניין לשבת בראשית דווקא.
 119) ליקוטי שיחות כרך כ עמ' 269.
 120) לעניין המראה במטוסי אל-על מכל מקום, או בכל מטוס משדה תעופה בארה"ק, במוצאי ש"ק - ראה 'כפר חב"ד' גיליון 398 עמ' 31, שהרבי עורר את הרה"ח ר' אברהם שי' סלמון מראשון-לציון שיש 'שאלה' בזה, ומתברר שלמרות שהרבי דיבר, כדרכו, על 'שאלה' ולא על איסור ממש, הרי בפועל הסביר זאת לעיתונאי מר יצחק שי' הילדסהיימר באריכות עד שעיקבו והפסיד את הטיסה במוצש"ק, בשעתו. ואם נניח יורק כך, בארה"ק על אחת כמה וכמה. הכנה רגילה של מטוס נמשכת כשלוש שעות, וניתן היה לחשוב שלא לאסור ביהודי יותר מאשר בגוי "בכדי שיעשו" (ראה קצות השלחן סי' קכד בבדי-השלחן סי"ק ה בשם שו"ת כתב סופר או"ח סי' ט), אבל הרבי דיבר גם על טיסות שהיו בשעות מאוחרות יותר, וכנראה יש לאסור כל הלילה, אולי מפני שבפועל מחללים שבת בשבילנו ויש למנוע זאת, גם אם אין בטיסה זו איסור מצידנו משורת הדין.
 המצב כיום הוא, שבין חברות התעופה מאה"ק רק 'אל-על' אינה טסה בשבת, וגם היא מצהירה כי אינה שומרת שבת על הקרקע. אי-לכך שרירה וקיימת הבעיה בטיסה במוצש"ק, ויש לשאול רב אם אין חובה להעדיף בכלל חברות-תעופה זרות.

11) בס' 'דעם רבינס' קינדער' (ס): "כשיבוא משיח, לא יידע שום 'קונצים' אלא ידרוש "אלה פקודי המשכן"... - כתוב בפתק: על כמה יהודים פעלת שייגעו לומר את כל התהילים בשבת מברכים!"
 12) ספר המנהיגים עמ' 32. ב'ספר ההפטרות' הוצאת קה"ת, ובכ"מ, מסופר שבשנה מעוברת נהג הרבי לסיים עד 'ואחרי לא יהיה" (כמנהג הקבוע של האשכנזים), ובחומש 'שי למורא' אף ציין שכן הוא "מנהג חב"ד בשנה מעוברת". וחבל שלא הזכירו מפורשות מה שמופיע בשיחות שנשמנו בס' ההפטרות שם בשוליה-גיליון (תורת מנחם - התועדות) כרך ח"י עמ' 107, שיחת שבת בראשית (ב) תשד"מ סי"ב ועוד. וראה גם ביומן שבסו"ס שיחות-קודש תשל"ח, מהדורת תשס"ב עמ' 394 ש"כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ שנהג כך, הורה כן **לרבי**, אבל אמר לו **שאינו זה הוראה לרבים**, וכך מופיע גם ברשימות' חוברת קיג ס"ע 17 - 'רשימות היומן' ס"ע שדמ.
 12) סידור אדה"ז. ולכן נהגו להכריז זאת באותה שעה ברבים, ראה ליקוטי מהרי"ח (בראש ח"ג, בהשמטות לח"ב פח, ב), ושערי-רחמים על השערי-אפרים ערי י ס"ק מז.
 הש"ץ עומד, זכר לקידוש החודש, שבו ראש ב"ד עומד ואומר 'מקודש' וכל העם עונים אחריו (מג"א סי' תי"ט ס"ק א), והציבור עומדים אגב חביבותא (שערי-רחמים שם ס"ק מג, אבל לא מן הדין, אף שהמנהג [כמ"ש בקצות השלחן סי' פג בבדה"ש ס"ק י, משערי אפרים שם סל"ו] 'השש"ץ אחוז אז ס"ת בידו, ראה משנה-ברורה סי' קמו בשערי-הציון ס"ק יח).
 13) כן הוא האיות, כנפסק בשו"ע אה"ע סי' קכו ס"ז בהג"ה ונו"כ ('מרחשון' תיבה אחת, וכן הוא ברוב מכתבי רבתינו נשיאנו מחדש זה, ולא כמופיע בלוח כולל-חב"ד "מרחשון". ו'חשון' המופיע בסידורי תורה-אור ותהלת ה' בברכת החודש, ובלוח היום יום וכדומה במשך החודש - אינו אלא קיצור).
 14) סידור אדה"ז.
 15) היום-יום, ל' בניסן.

1) ב, ז.
 2) תניא רפ"ב.
 3) ראה תנחומא בחוקותי ג. נשא טז. ב"ר ספ"ג. במדב"ר פי"ג, ו. תניא רפ"ו. ובכ"מ.
 4) ראה ביאורי הזהר לאדמו"ר האמצעי בשלה מג. ג. ובכ"מ.
 5) ראה תו"מ סה"מ אייר ע' ריו ואילך. וש"נ.
 6) בשער הגמול בסופו - הובא בלקו"ת צו טו, ג.
 7) ראה לקו"ת שם. דרושי ש"ש סה, סע"ד. דרמ"צ יד, ב.
 8) אוה"ת חוקת ס"ע תתס. שם (בכ"ה ע' א'תרלו. ועוד.

הלכות ומנהגי חב"ד

שבת קודש פרשת בראשית¹

כ"ד תשרי, מברכים החודש מרחשוון

* ביום זה אמר הרבי את הקדישים בשלוש התפילות, כיוון שהוא יארציית הרבנית מרת רחל הי"ד, אם הרבנית מרת חנה ע"ה אימו של הרבי, וכן יארציית של הרה"ח ר' דובער הי"ד אחיו של הרבי.²

* ידוע פתגם רבותינו נשיאינו: "אזוי ווי מען שטעלט זיך שבת בראשית, אזוי גייט א גאנץ יאר" [=כפי שמתייצבים בשבת בראשית, כך נמשכת כל השנה].

קידוש: למנהגנו, נזהרים גם בארץ הקודש שלא לקדש בליל שבת ב"שעה השביעית"⁴. השכם בבוקר⁵ יתקבצו אנ"ש לבית הכנסת

1) **לפני חו"ל:** בתפלת מעריב לשבת מתחילים: 'מומור לדוד הב...'. בלילה דודי' אומרים: 'בשמחה ובצהלה'.
2) 'אוצר' ס"ע שצו. לענין יארציית של ר' דובער, כתב בס' 'תולדות לוי יצחק', מהדורת תשנ"ה, ח"ב עמ' 441, שכנראה זהו יום שנקבע ע"י הרבי ולא יום הפטירה ממש.
3) לקוטי שיחות כרך כ עמ' 556, וש"נ. וב'אוצר מנהגי חב"ד' ר"ע ת' מוכיח מלקוטי שיחות כרך י עמ' 190, שגם מוצאי שבת בכלל זה. (עוד בקשר לשבת בראשית: סה"ש תש"ד עמ' 44. התוועדות תשנ"ב ח"א עמ' 188).
4) דהיינו באר"ק מהשעה 17:40 עד השעה 18:40 (בשעון חורף). ראה שו"ע אדה"ז סי' רעא ס"ג. 'קיצור הלכות' שם ס"ז ובהערות. שערי הל' ומנהג או"ח ח"א סי' קמא. 'התקשרות' גיליון שטע עמ' 16.
5) אמירת תהילים אינה דוחה תפילה בציבור (קובץ רו"ש עמ' 30), והמאחר – ישלימנה בהקדם (בקובץ היכל מנחם ח"ג עמ' רסו: אחר מנחה, ואם לאו – ביום א'. וראה איגרות קודש אדמו"ר מהורי"צ, כרך ג עמ' תקעח. מאידך, היו מענות שונים ביחידות, לאלה שאינם מספיקים לסיים את כל התהילים בשבת מברכים: בס' 'דעם רביניס קינדער' עמ' תלד, וכן בס' 'דיני ומנהגי ראש חודש – חב"ד' עמ' ז הערה 26 בד"ה ושמעתי, צריך ביאור. ואולי אלו הוראות פרטיות במצב מיוחד).

"דלא הווי חיי, דהוי חיי לא כל שכן" – היתה זו בריאה חדשה, ולא אותו הגוף שבו קיים האדם תורה ומצוות, ואילו הגוף שבו קיים תורה ומצוות – היה נפסד, מבלי שישאר זכר מקיום התורה ומצוות על-ידי הגוף. אמנם, לא זה הוא עניין תחיית המתים – שאינו בריאה חדשה, אלא גילוי ההמשכה שנעשית על-ידי העבודה, שלכן נעשית התחייה על-ידי ה"עצם לוח" דווקא, שהוא עיקר ועצם הגוף שנשאר תמיד

ב. על פי זה יובן מה שכתוב בזהר⁶ שתחיית המתים תהיה על-ידי "עצם הלוח", שנשארת בשלימותה גם לאחר שהגוף נרקב, וממנה תתחיל התחייה: ובהקדמה, שלכאורה אינו מובן: מצינו בגמרא⁷ ראייה לתחיית המתים בקל-וחומר מבריאת האדם – "דלא הווי חיי, דהוי חיי לא כל שכן" (אותן שלא היו מעולם נוצרין ונולדין וחייין, אותן שהיו כבר לא כל שכן שחזורין וחייין). ועל פי זה אינו מובן: מהו הצורך ב"עצם לוח" – הרי אפילו אם לא

הגוף מצד עצמו הוא גשמי, הווה ונפסד – אבל על-ידי שהנשמה עובדת עם הגוף, היא פועלת בו שינוי מן הקצה אל הקצה, שנעשה מאוחד עם אלקות

בשלימותו, וממנו קם לתחייה אותו הגוף שבו נתקיימו התורה ומצוות.

ג. ובפרטיות יותר:

אף על פי שהגוף נרקב, כמו שכתוב¹⁰ "עפר אתה ואל עפר תשוב", ואפילו "צדיקים... חזורין לעפר"¹¹ – הרי זה רק בנוגע לגוף מצד עצמו; אבל על-ידי עניין "ויפח באפיו נשמת חיים", ועל-ידי זה שהנשמה קיימה בו ועל-ידו תורה ומצוות, רמ"ח מצוות עשה שהם כנגד רמ"ח איברים, ושם"ה מצוות לא-תעשה שהם כנגד שס"ה גידים¹² – קנתה הנשמה את הגוף לעצמה, לאלקות, והיינו, שהנשמה פועלת בגוף שיתאחד עם היש האמיתי, ועל-ידי זה נעשה דבר של קיימא ומציאות נצחית, כפי שמתבטא ב"עצם הלוח", שהוא עיקר ועצם הגוף, שנשאר קיים ולא שייך בו הפסד, להיותו מיוחד עם היש האמיתי.

כלומר: אף על פי שהגוף מצד עצמו הוא גשמי, הווה ונפסד – הרי על-ידי זה שהנשמה עובדת עם הגוף, פועלת בו שינוי מן הקצה אל הקצה, שנעשה מיוחד עם אלקות, ועל-ידי זה נעשה מציאות נצחית

יישאר מהגוף כלום, יכול הוא להיבראות מחדש, בקל-וחומר מתחילת הבריאה, שאז נברא דבר שלא היה מעולם, ועל אחת כמה וכמה שדבר שכבר היה בעבר יכול לשוב ולהיבראות?

והביאור בזה – שהקל-וחומר "דלא הווי חיי, דהווי חיי לא כל שכן" אינו אלא תשובה ל"ההוא מינא", שרצה להכחיש את כל עניין תחיית המתים, וכדי לשלול סברא זו נאמר לו קל-וחומר זה; אבל לאמתם של דברים – עניין התחייה אינו באופן של התהוות חדשה (כמו בהתחלת הבריאה), כי אם עניין של שכר וגילוי ההמשכה שממשיכים על-ידי העבודה. והיינו, שפעולתה של הנשמה בעבודתה בגוף בזמן הזה על-ידי התורה ומצוות – היא המתגלית בגוף לעתיד לבוא, ולכן יש צורך באותו גוף עצמו שבו נתקיימו התורה ומצוות, ולא בהתהוות חדשה.

וזהו ההכרח שתחיית המתים תהיה על-ידי ה"עצם לוח":

אילו היה אופן התחייה רק מצד הקל-וחומר

8) ח"א סט, א. קכו, סע"א (מהנ"ע). שם קלז, א (מהנ"ע). ח"ב כח, ב. תור"ה והוא ב"ק טז, ב. ועוד. וראה לקו"ש חל"ז ע' 75. וש"נ.
9) סנהדרין צא, א (ובפרש"י).
10) בראשית ג, ט.
11) סנהדרין צב, סע"א. וראה שבת קנב, ב.
12) ראה חז"א קע, ב.

לאמירת כל התהילים בציבור. אחרי אמירת כל התהילים, יאמר מי שאין לו הורים קדיש יתום. ואם יש חיוב – יארציית או אבל – יאמרו קדיש אחר כל ספר, ויאמרו תחילה (לפחות – יאמרנו האומר קדיש) את ה"יהי רצון" שאחרי ספר זה. אחרי-כך ילמדו כשעה⁸ מאמר של חסידות שיהיה מובן לכולם, ואחר-כך התפילה.⁹ "דבר אמירת תהילים האמור, אינו שייך לאיזה נוסח... ומצד אהבת ישראל... עלינו להשתדל בכל מיני השתדלות, אשר יוקבע בכל הבתי-כנסיות באיזה נוסח שיהיה"¹⁰.

6) "כך היתה התקנה, ולא כ'שפיץ חב"ד' שחושבים שמכיוון שהם עוסקים בחסידות – אינם צריכים לבוא לאמירת תהילים, כי בזמן שהוא עוסק בלימוד החסידות או שהוא "מייחד ייחודים" או שהוא בעצמו אינו יודע מה הוא עושה, ממילא אומר הוא תהילים בפני-עצמו "מורס מעם"; לא כך היתה התקנה, אלא צריך לומר תהילים בציבור דווקא, יחד עם כל ישראל. שבהמשך לזה היא גם התקנה השניה – התוועדות שלאחר התפילה, שענין התוועדות הרי הוא מיוסד על אהבת ישראל... שבזמן התוועדות אומרים 'לחיים' ומברכים איש את רעהו... (משיחת שבת בראשית (התוועדות א) תשכ"א). נדפס גם בס' 'דעם רביניס קינדער' עמ' תלב).
7) הרבי לא נהג לומר 'יהי רצון' אחר אמירת כל ספר שבתהילים (י"א שאמרו פ"א בסוף כל התהילים. ואז צריך לומר זאת כמובן בלשון רבים, כי כולל כל הספרים), וגם כאן הציע אמירתו רק כדי ליישב יותר אמירת קדיש על כל ספר, ומשמע שללא זאת אינו נאמר.
8) את אמירת הפסוקים הנדפסים בספר התהילים לאומרם לפני ואחרי אמירת תהילים לא גרס הרבי כלל (ראה צילום כ"ק בשבעון 'כפר חב"ד' גיליון 789 עמ' 11, ומשם ב'התקשרות' גיליון תמה, וגיליון תפד עמ' 17.
9) "בכונפיא בבית הכנסת דווקא" (בכל שבת) – אג"ק כ"ק אדמו"ר מהורי"צ ח"א עמ' רפא.
10) כל הענין – ספר המנהגים עמ' 30.
11) כ"ק אדמו"ר מהורי"צ נ"ע – אג"ק ח"ב עמ' תקכד. קובץ מכתבים שבסו"ס תהלים אהל יוסף יצחק עמ' 192. וכן באג"ק של הרבי כרך ה עמ' לג. ובשיחת ש"פ פקודי תשכ"ז (הובא גם

מקרא בליל הושענא רבה

תהילים בעשרת ימי תשובה ומקרא בליל הושענא-רבה

כתוב בספר המנהגים¹:

"ידוע אשר בלילה - החל מצאת הכוכבים? עד אחרי חצות לילה, אין אומרים תהילים (ובכלל זה - שיעור תהילים החודשי), אבל אומרים שיעורי חומש³ ותניא - לבד⁴ מראש-השנה, עשרת-ימי-תשובה ויום-הכיפורים והושענא רבה⁵ (והושענא-רבה - גופא - לאחרי חצות)⁶."

והנה התאריך בשולי ה'פתח דבר' של 'ספר המנהגים' הוא: ח"י אלול ה'תשכ"ו.

ובספר 'מקדש מלך'⁷ מופיע דיון בנושא מסעודת הושענא-רבה תשכ"ז, דהיינו - לאחר פרסום ספר המנהגים, כדלהלן:

"כ"ק אדמו"ר שליט"א: לכאורה תמוה, איך אמרו תהילים לפני חצות, הרי יש שקלא וטריא בזה בקשר עם מה שאיתא בכתבי האריז"ל⁸ שלא לאומרם לפני חצות?..."

ובהמשך, "שואל אחד המסובין: מתי יכולים לומר תהילים בכלל?"

"כ"ק אדמו"ר שליט"א: רק⁹ בראש-השנה וביום-הכיפורים יכולים לומר לפני חצות¹⁰.

ר' זלמן דוכמן: מה בעניין לימוד חומש עם רש"י בלילה?

"כ"ק אדמו"ר שליט"א: אף שגם בזה יש (ועיקר) שקלא וטריא וכו'¹¹. ואע"פ שלא שמעתי - נוהגים שאת השיעורים דחומש (ותניא) אומרים (גם) בלילה¹². "עד כאן.

ועדיין צריך עיון בקשר לעשרת-ימי-תשובה והושענא-רבה.

1) עמ' 20. ובשולי הגיליון נסמך מקורו: "הוראת כ"ק אדמו"ר שליט"א".

2) וזו המשמעות במכתב המובא בשערי הלכה ומנהג או"ח ח"א עמ' קצא "שאינו אומרים תהילים מלאחרי [=סיום] שקיעת החמה".

3) וכן בשערי הל' ומנהג שם, בתשובות השניה והשלישית באותו עמוד, מסתייג רק מאמירת תהילים ולא מאמירת שיעור חומש בלילה. אף שגם זה 'מקרא', ואף לא סייג שזהו דווקא כשיש פירש"י על פסוקים אלו, או על-כ"פנים על חלקם.

4) ומכאן שאין נוהגים כדעת הבן איש חי (שנה א' ס"ז) שאין קפידיא בזה בלילי שבת ויום-טוב.

5) בשערי הלכה ומנהג שם נזכרו רק ראש-השנה ויום-הכיפורים.

6) לכאורה, הרי את ספר 'משנה תורה' אומרים קודם חצות.

7) ח"ב עמ' 390.

8) בהערה 3 שם: ראה שו"ת חיים שאל (להחיד"א) ח"ב סכ"ה. וראה הנסמך בספר 'בצל החכמה' עמ' 219 הערות 116-115. שו"ע הקצר (וייס) פמ"ח ס"ב (ובהערה 9 שלו).

9) בהערה 4 שם: ראה גם אגרות קודש חלק ח עמ' שכט. לקוטי שיחות חלק יח עמ' 435.

10) בהערה 5 שם: ראה גם אגרות קודש חלק יג עמ' קס (בשם כ"ק אדמו"ר מהור"י צ"נ"ע).

11) בהערה 6 שם: ראה בספרים שנסמנו לעיל הערה 3 (הובאה לעיל הערה 8).

12) בהערה 7 שם: בלקוטי שיחות חלק יח (הנ"ל הערה 4) "בדלא אפשר". ובאג"ק ח"ח עמ' לא: שבזמננו זה כמה מקילים בהעניין דלימוד מקרא בלילה.

ואמיתית.

וזהו ענינו של "עצם הלוח" שנשאר קיים וממנו

נבנה הגוף בתחיית המתים - שמזה מוכח שהשינוי

שנעשה בהגוף על-ידי עבודת הנשמה הוא (לא רק

לפי שעה, "שינוי החזור לברייתו", שהרי סוף כל-סוף

חוזר הגוף לעפרו, אלא) שינוי אמיתי, "שינוי שאינו

חוזר לברייתו¹³, שעל-ידי זה קונה הנשמה את הגוף

להיות נקנה לאלקות, ונעשה מציאות נצחי ואמיתי.

ואדרבה: עניין "אל עפר תשוב" הוא רק בחיצוניותו

של הגוף, אבל אין זה הפסד אמיתי בגוף, כי אם

"שינוי החזור לברייתו", שהרי נשאר העצם לזו

שממנו קם לתחייה. והיינו, לפי שהנשמה פעלה

בגוף שינוי אמיתי שאינו חוזר לברייתו, להיות

מציאות נצחי ואמיתי¹⁴.

ד. על פי זה יובן גם מאמר רז"ל¹⁵ ש"מאן דלא

כרע במודים" אינו קם בתחיית המתים:

כיוון שעניין התחייה הוא גילוי העבודה של

עכשיו, הרי "מאן דלא כרע במודים", היינו, שאין

לו ביטול לאלקות, אין גופו מיוחד עם אלקות,

ובמילא נשאר גשמי, הווה ונפסד, ולכן אינו קיים

בתחיית המתים.

ומזה מובן, שיסוד כל העבודה והתאחדות

הגוף עם אלקות (שזהו עניין התחייה, שמורה על

נצחיות הגוף מצד התאחדותו עם אלקות) הוא

13) ראה ב"ק צגב, ואילך. רמב"ם הל' גזילה ואבידה פ"ב. טושו"ע חר"מ סש"ס.

14) ראה גם "רשימות" חוברת ז' ע' 14 ואילך. לקו"ש ח"ו ע' 83 ואילך.

15) ראה זהר ח"ב ק, א. ח"ג קסד, א. פר"ח או"ח סק"ג סק"ד (הובאו בלקו"ת בלק עא, א). תוס' שבהערה 8.

עניין הכריעה במודים, והרי ידוע שעניין ההודאה הוא ביטול וקבלת עול.

ה. ומכאן הוראה בעבודה בכלל, ובחודש תשרי בפרט:

כאשר יוצאים מעבודת חודש תשרי לעבודת כל

השנה - יש לזכור שיסוד העבודה הוא קבלת עול,

מבלי להתחשב כלל אם הוא מבין או לא, אם הוא

מרגיש או לא, אם יש לו תענוג ורצון בעניין פלוני

או לא; הוא מצדו צריך לעשות את עבודתו בקבלת

עול, שהיא יסוד כל העבודה.

ועל-ידי זה מתאחד עם הקב"ה, וכתוצאה מזה

נשאר אצלו ה"עצם לזו", ועניין זה פועל גם בשאר

האברים, והיינו, שההתאחדות עם הקב"ה נמשכת

בעבודה הפרטית ברמ"ח מצוות עשה ושס"ה

מצוות לא תעשה.

והיינו, שהשכר הוא לפי אופן העבודה, ולכן,

כשם שהשכר של תחיית המתים הוא באופן שעל-

ידי השלימות של ה"עצם לזו" נמשך בכל שאר

האיברים, כן הוא גם בעניין העבודה, ששלימות

העבודה בקבלת עול פועלת בקיום כל המצוות,

רמ"ח מצוות עשה ושס"ה מצוות לא תעשה.

ומובטח הוא ש"לא ידח ממנו נדח"¹⁶, וסוף כל-

סוף יהיה דבר אחד עם אלקות, דהיינו ש"הוי" יהיה

"אלקיך".

1) התועודות יום שמחת תורה תשי"ט. 'תורת מנחם

- התועודות' תשי"ט חלק א (כד) עמ' 147-151)

16) ע"פ שמואל-ב יד, וראה תניא ספ"ט. הל' ת"ת לאדה"ז פ"ד סה"ג.

סעודת הלוויתן לעתיד

עליות אין קץ, ותענוג העצמי ללא עליות

בימות המשיח גופא ישנם כמה וכמה מדריגות, ובכללות נחלקים לשתי מדריגות: (א) ימות המשיח, (ב) עולם הבא.

ומהחילוקים שביניהם - שבנוגע לימות המשיח אמרו חז"ל "עתיד הקב"ה לעשות סעודה לצדיקים", לוויתן ושור הבר, מה שאין כן בנוגע לעולם הבא אמרו חז"ל ש"אין בו לא אכילה ולא שתייה, אלא צדיקים יושבין... ונהנין מזיו השכינה".

ועניין זה (שהעולם הבא אין בו אכילה ושתייה) אינו בגלל שאז יהיו נשמות בלא גופים - שהרי נפסקה ההלכה כדעת הרמב"ן ש"עולם הבא" קאי על עולם התחייה, שאז יהיו נשמות בגופים, ששייך אצלם אכילה ושתייה, ואף על פי כן לא תהיה בו אכילה ושתייה.

וביאור החילוק בין ימות המשיח לעולם הבא בנוגע לעניין הסעודה - יובן בהקדים כללות החילוק בין ימות המשיח לעולם הבא:

בימות המשיח יהיה סדר של עליות, ועל זמן זה אמרו חז"ל "צדיקים אין להם מנוחה... שנאמר ילכו מחיל אל חיל", והיינו, לפי שבימות המשיח יהיו רק בחינת אורות וגילויים בלבד, שבהם שייך עניין של עליות.

העליות שבימות המשיח יהיו אמנם שלא בסדר והדרגה, כיוון שאז יהיה גילוי אור הבלי גבול, והיינו, שבאור מוגבל העליות הם בסדר והדרגה, ומה שנאמר "ילכו מחיל אל חיל", הליכה אמיתית שהיא שלא בהדרגה, הרי זה מפני שאז יהיה גילוי אור הבלי גבול. אבל אף על פי כן, הרי זה בחינת אור בלבד, ולכן שייך בו חילוקי מדריגות ועליות.

מה שאין כן בעולם הבא תהיה העלייה בבחינת העצמות ממש, שבו לא שייך עניין של התחלקות, ובמילא לא שייך גם עניינים של עליות.

וזהו הטעם שהעולם הבא אין בו לא אכילה ולא שתייה - כיוון שאז יתגלה תענוג העצמי, תענוג הפשוט.

אמנם, מבלי הבט על מעלת הגילויים ברוחניות, הן העליות לאין קץ שבימות המשיח, והן עולם הבא שלמעלה מעליות - לא מותרים בני ישראל על הגאולה הגשמית כפשוטה, גאולה משעבוד מלכויות, וגאולה מעניינים המונעים לפרנסה ובריאות הגוף.

וכפי שמצינו ביעודי הגאולה שאמרו חז"ל "עתידה ארץ ישראל שתוציא גלוסקאות וכלי מילת", וכתוב "כיום ההוא יחיה איש עגלת בקר ושתי צאן", אשר נוסף על העניינים כפי שהם ברוחניות, יהיו גם בגשמיות כפשוטם.

ואדרבה, דווקא בגאולה הגשמית יש מעלה יתירה - להיותה התחלת היציאה מהגלות, "מאפילה לאור גדול", שבה הוא עיקר השמחה והתענוג (מה שאין כן כל העניינים שלאחרי זה שלהיותם עליות בטוב גופא לטוב נעלה יותר, אין בהם שמחה ותענוג כל כך).

(נשיחת אחרון של פסח תשח"י. תורת מנחם - התוועדות ה'תשח"י חלק ב (כב), עמ' 247-248)

באדיבותכם בגיליון תקל"ד:

"משמעות הדברים היא שה'צע"ג' מיוחס לשו"ת 'נזר הקודש' (לה"ר משה ראזין, נ.י. תשי"ג). אבל שם מסיק [רק] שאין איסור של 'לא תתגודדו' בש"ץ המתפלל נוסח האריז"ל בבית הכנסת של נוסח אשכנז. ואילו ההערה הנ"ל של "אין זו הכנה..." אינה מופיעה שם כלל, ואם כן צריך לומר שהציון לשו"ת נזר-הקודש הוא על כללות הנושא, וה'צע"ג' היא של כ"ק אדמו"ר בעצמו".

ברם, טענת "אין זו הכנה..." כבר כתבה האגרות משה (או"ח ח"ב סי' כט), ולכן מסיק האגרות משה גם בתפלת לחש על הש"ץ להתפלל בנוסח הקהל, אם כי השערים מצויינים בהלכה' על הקיצור שולחן ערוך (סי' כו ס"ק ג שמציין באג"ק שם, ובקו"א שם) מביאו ומשיב על טענותיו של האגרות משה ומוכיח שכבר פסקו כדעת הנצי"ב בשו"ת שואל ומשיב (מהדר"ג ח"א סי' רמז), ורשיבת ציון (סי' ה). ואם כן צריך-עיון-גדול אמאי לא אשתמיט באגרת קודש זו לומר שקושייתו זו של "אין זו הכנה..." כבר הקשו באחרונים שציטט בספר 'שערים מצויינים בהלכה'.

הרב לוי יצחק ראסקין, דומו"צ דקהילת חב"ד, לונדון

2) הערת המערכת: המסתכל בפנים המכתב באגרות קודש, יראה מקף גדול (המשמש כסוגר) לפני הציון לשו"ת נזר-הקודש, ואולי קאי על הכתוב בפנים המכתב בסופו "לעשות מחלוקת בשביל זה אין כדאי" [=הציון להערה זו], כי יצא שכרו בהפסדו...". ואכן [לאחר שהביא הרבי את הפתרונות המוצעים לנושא באחרונים, מסיים בכך אשר] בשו"ת נזר הקודש מדובר על העניין שלא לעשות מחלוקת, עיי"ש.

3) הערת המערכת: היחיד מהמובאים שם שמזכיר טענה זו במפורש הוא האגרות משה', שהיא תשובה משנת תשכ"ד (דהיינו 9 שנים אחרי תאריך אג"ק זו - תשט"ו). והנה הרב ראסקין שי' ציין במכתבו ל'קונטרס אחרון' ושל השערים מצויינים בהלכה', אבל במהדורה שתחת ידי (משנת תשל"ל) אין לחלק זה (כרך א) קו"א כלל, וגם העמוד שאליו ציין הרבי (קיב) אינו מתאים למהדורה זו (בה נמצא הנושא בעמ' קלח), ומסתבר שחלו שם הוספות רבות ממהדורה אחת לחברתה, וכמוכן גם תשובת הא"מ נכנסה שם רק במהדורה מאוחרת יותר. ובודאי אפשר למצוא בספריות את כל המהדורות של הספר.

הבהוב הנרות / היתר יציאה מאה"ק / נוסח חב"ד ותפילת ש"ץ בנוסח אחר

הבהוב הנרות / היתר מרב ליציאה מאה"ק

א. ב'התקשרות' (גיליון תרפ"ב עמ' 19) בעניין הבהוב הנרות, מובא הסיפור מהגמרא בתענית שרבי חנינא בן דוסא ראה את בתו עצבה כיוון שטעתה והדליקה נר שבת בחומץ, ואמר לה "מי שאמר לשמן וידלוק, הוא יאמר לחומץ וידלוק", והוסבר בסוגריים "הרי שהבת הדליקה נר לשבת", אבל כוונת הרבי בזה במענה לפנייה דלעיל היא להוכיח שהאב אינו חייב לתקן את נרותיה של הבת, מכיוון ששם מסופר שהבת בעצמה "תיקנה" (הכינה) את הנרות, ולא אביה! ופשוט.

ב. בנוגע ליציאה מאה"ק - בשיחות המובאות ב'בירור' (שם עמ' 20) משמע שהרבי חוזר על הוראה שניתנה בעבר, ואכן שמעתי שבשנים הראשונות פורסמה בריכוזי אנ"ש (כנראה ע"י הרה"ח ר' אפרים וולף ע"ה) הוראת המזכירות, שלשם כך יש לקבל היתר מרב.

הרב ישראל הרשקוביץ, רב קהילת חב"ד, אופקים

תפילה בלחש בנוסחנו, ובקול - בנוסח הציבור

באגרות קודש כרך י' עמ' רח, במענה לאחד מאנ"ש ש"לפעמים מוכרח לירד לפני התיבה בבית הכנסת אשר מתפללים שם לא בנוסח האר"י", מביא הרבי בהערה את דעת שו"ת משיב דבר (להנצי"ב) סי' יז, שיתפלל בלחש כרגילותו ובקול רם כהציבור. ומסיים "וצריך עיון גדול, דאין זו הכנה לתפילה בתוך ש"ץ, ואדרבה - שו"ת נזר הקודש ח"ב או"ח סי' יב" עכ"ל.

ב'התקשרות' גיליון תרפ"ד עמ' 16 הערה 4, כתב הרב גינזבורג ש' על ה'צע'ג' שהוא של שו"ת נזר הקודש, ולא של הרבי, "דלא כמו שכתב בגיליון תקל"ד". כנראה שלא השיג הנ"ל את הספר 'נזר הקודש', ממנו יוכח שהקושיה בנידון אינה מופיעה שם כלל. ואעתיק בזה מה שרשמתי אצלי בשולי מאמרי שהופיע

(1) נשמח לדעת פרטים מלאים ככל האפשר - המערכת.

לדמות העיר בני-ברק

לפי מה נקבע סדר השיבות היושבים כש"היו מסובין בבני-ברק"? • גם בבני-ברק יש לצפות למשיח • ישיבות מסוימות זקוקות שם לקו השמחה... • בני-ברק מפורסמת בשמירת השבת והקפדה בתורה ומצוות בכלל • מי שפסקו דין הלכתי שיש למסור שטחים - פוסקים כך גם על שאר ערי הארץ ו"בני-ברק" בכללן... • רשימה ראשונה

- איך זה הושיבוהו באמצע והוא צעיר ביותר, דהרי כשנתמנה לנשיא היה בן יח שנים ולהירושלמי - בן טז שנה!

גדולי ישראל בבני-ברק

תושב באר-שבע סיפר לרבי בימי מלחמת המפרץ (ביום י"ב בשבט תנש"א - במהלך חלוקת השטרות לצדקה) שאחיו מתגורר בבני-ברק וחושש מפחד הטילים, ורוצה לנסוע לבאר-שבע. הרבי הגיב ('זורע צדקות' עמ' 99-98):

הוא יודע מן הסתם - שהרי הוא אמר זאת ב"הגדה של פסח" - שבבני-ברק התגוררו אנשים גדולים ולא ברחו בגלל גויים. אם כן, עליו להמשיך גם כן בבני-ברק. והעיקר שילמוד שם תורה ויקיים מצוות בהידור!

פסקה זו שבהגדה-של-פסח הוזכרה כפי הרבי פעמים נוספות, כמו לדוגמה בדברי הרבי לאחד מרבני השכונות בבני-ברק בה' אלול תש"נ ('זורע צדקות' עמ' 146):

שיהיה בשעה טובה. ישנה הבטחה מאדמו"ר הזקן ומבעלי-ש"ס טוב "יד החסידים על העליונה". ושיהיה "מסובין בבני-ברק כל אותו הלילה", ולדבר אודות משיח. אין צורך להמתין עד פסח, אפשר וצריך לעשות זאת כבר עתה - ודווקא בחודש

את העיר בני-ברק, מתקופת התנאים, מזכיר כל יהודי בליל הסדר בעת אמירת ההגדה: "מעשה ברבי אליעזר ורבי יהושע ורבי עקיבא ורבי טרפון שהיו מסובין בבני-ברק". לפסקה זו מציין הרבי בהגדתו ("עם לקוטי טעמים ומנהגים") כך:

"בני-ברק - שם עיר (יהושע יט, מה). ויש לומר דמזכיר שם העיר שעל-ידי זה מובן הסדר שמונה אותם.. מקדים רבי אלעזר בן עזריה לרבי עקיבא מפני שהיה [ה] ממשפחה מיוחסת ונשיא (תוספת ד"ה דחשיב - כתובות קה, א). ויש לומר דהא שמקדים רבי עקיבא לרבי טרפון (וכקושיה התוספות בעבודה זרה מה, א) הוא מפני שאירע זה בבני-ברק שרבי עקיבא הוא מרא דאתרא שם (סנהדרין לב, ב)."

בהמשך ההגדה נאמר: "אמר רבי אלעזר בן עזריה (ברכות יב, ב ועוד) והרבי מציין:

יש גורסין.. אמר להם רבי אלעזר בן עזריה ואם כן הוא המשך פסקא הקודמת - ואפילו לגירסתנו גם כן, יש לפרש שהיה זה במסיבת בני-ברק. ובאותו עניין כמעט כותב הרבי לאישיות מסויימת בכ"ט באייר תש"כ ('אגרות-קודש' כרך יט, עמ' שכא"ב):

נעם לי לקרות מה שכתב על-דבר רבי-אלעזר בן-עזריה [ה]. ויש להוכיח דבמסיבת בני-ברק בודאי כבר היה רבי אלעזר בן עזריה נשיא, דאי לאו הכי

אלול, לא לדחות זאת למחר! -

ועוד באותו עניין (שם עמ' 18): בה' אלול תש"ג מסר הרבי להרה"ג ר' יעקב אשר קופולוביץ, רב שכונת נווה השלושה בעיר, דולר נוסף ואמר:

עבור הרב הגאון ר' משה לנדא שליט"א עבור כל "הגוטע אידן" [=אדמור"ם] בארץ הקודש, ובבני ברק במיוחד.

הנ"ל ביקש ברכה עבור בנו הלומד בתל-אביב ובא ללון מדי לילה בבני-ברק, והרבי הגיב:

"עוזר השם יתברך שהוא יהיה מאותם ש"היו מסובין בבני-ברק כל אותו הלילה" וימתין שם למשיח!

בתחילת השיחה ביקש ברכה עבור הרב לנדא, והרבי בירכו באריכות ימים ושנים טובות, ואמר שאיש לא יצליח לעקרו מתפקידו וממעמדו.

חסידים מביאים שמחה לבני-ברק...

הרבי היה שותף ותומך, מעורר ומייעץ לרבים ממוסדות התורה והציבור שבבני-ברק. כן עמד בקשר עם רבים מרבניה ואדמו"ריה, גדולי התורה, שביקרוהו ועמדו בקשרים עמו.

בהזדמנות ('תורת מנחם ציון' כרך ב' עמ' 352) הפטיר הרבי בחיך שבזה שחסידות ויז'ניץ נמצאת בבני-ברק, היא מאחריה את עניין השמחה בבני ברק, ששם דרושה ביותר הדגשת עניין השמחה, מכיוון שיש שם כמה ישיבות שהנהגתן בקו של עצבות כו' ('אומעדיקע ישיבות').

אחרי-כך הזכיר הרבי שבין העניינים המודגשים ביותר בוויז'ניץ הוא גם עניין אהבת-ישראל. ועוד בתחום התורני-הלכתי:

בשבת פרשת ואתחנן תשמ"ה דן הרבי בנושא לקט ושכחה (תוך בירור השאלה מדוע בארץ, שנתחדשו בה במשך מאה השנים האחרונות מושבות וכפריים של בני-ישראל, לא השתדלו לקיים מצוות לקט שכחה ופאה) ובין השאר אמר:

כאשר נוסדה העיר "בני-ברק", למשל, עלידי יהודים חרדים, והיו להם שדות כו' - מדוע לא מצאו לנכון לקיים מצוות לקט שכחה ופאה?!

ואין לומר שלא מקיימים מצוות אלו במושבות וכפריים הנ"ל מפני שלכל-אחד ואחד מבני המושב

או הכפר יש שדה משלו, כך שאין שם עניים - דמכיוון שכאשר יבוא שם עני יתחייבו לתת לו לקט שכחה ופאה, אם-כן, מדוע לא יביאו עני ממקום אחר כדי לזכות בקיום מצוות לקט שכחה ופאה?! (הרבי מציין בשוליה-הגיליון לדברי החתם-סופר בתשובותיו, שמסקנתו (דלא כהש"ך יו"ד סרמ"ד ס"ק א) שגם בארץ-ישראל אין צורך להניח לקט שכחה ופאה).

קשרי מייסד העיר עם הרבי

על ביקור של מייסד העיר בני-ברק, ר' יצחק גרשטנקורן, אצל הרבי, אנו למדים מאיגרת שכתב הרבי בשנת תשט"ו ובה נאמר ('אגרות-קודש' כרך יא עמ' רסר"ז):

לפני כשנה ביקרני הרב החסיד וו"ח א"א נוי"ג עוסק בצרכי ציבור בעל מרץ וכו' וכו' מוהר"ר יצחק שי' גרשטנקורן, מייסד בני-ברק באה"ק ת"ו ומחבר ספר "נעים זמירות ישראל" ועוד. והבטחתי לו לעורר את אנ"ש שי' לעזור לו בהפצת ספרו הנ"ל.

סוד התפתחות העיר

ביטוי נדיר נכתב פעם על-ידי הרבי בקשר לעיר זו, בכ"ז אלול תשי"ג ('אגרות - קודש' כרך ז' עמ' שפא), ואורות מייסד העיר:

ביקרני פעמים אחדות מר געשטענקארן שי', ואחד מנושאי שיחתינו היתה גם-כן התפתחות בני ברק... ונוכחתי שבבני-ברק הי[ה] רצון אחד, ורצון זה היה - להתפתחות.

לאדם ששימש בתקופה מסוימת מנהל בית-ספר סוציאלי, כתב הרבי ('אגרות-קודש' כרך כה עמ' ו):

מובן שנעים לי במיוחד לראות מן הכתובת אשר דר הוא בבני-ברק, שתקוותי חזקה שזהו סמלי לדירתו האמיתית שהיא בני-ברק, וברוחם ישפיע על המוסד, והבא לטהר הרי מסייעין לו.

מפורסמת בשמירת שבת קודש

בשנת תש"כ כתב הרבי ליהודי ('אגרות-קודש'

* * *

"בראשית" - דבר ראשון על אדם לדעת כי:

"ברא אלוקים את השמים ואת הארץ" - הקב"ה ברא את העולם ומלואו וממילא הוא בעל-הבית היחיד בתבל כולה. אולם,

"וחושך על פני תהום" - החלק שהקב"ה הועיד לאדם לתקן עדיין שרוי בחושך ועל האדם לתקנו ולהאירו. זאת על-ידי,

"ויאמר אלוקים" - כשאדם לומד תורה - "ויאמר"; ומקיים את מצוות ה' יתברך, שרוכן ככולן נתלכשו בדברים גשמיים וטבעיים - "אלוקים" (שבגימטרייה "הטבע"). אזי, "יהי אור" - חושך העולם מתהפך לאור.

(ליקוטי-שיחות כרך ד 1247)

* * *

כשעומדים בראשית יסודו של מפעל חיובי, הן מפעל בעל אופי רוחני ("שמים") והן מפעל בעל אופי גשמי ("ארץ"), ונתקלים בקשיים - המסוגלים לרפות ולייאש את ידי העוסקים בדבר - אומרת התורה, **"בראשית ברא אלוקים!"** הקב"ה הוא אשר בורא ויוצר את הדבר. אלא שרצונו של הקב"ה הוא שהדבר ייעשה על-ידי אנשים מסוימים, ובהם בחר להיות שלוחי דרחמנא ועושי רצונו.

אי לזאת, גם כאשר בראשית הדרך נראה המצב כ"תוהו ובוהו וחושך", עד שנדמה כי אי-אפשר לפעול דבר - יש להתחזק במידת הביטחון ולזכור שכפי שבתחילת הבריאה שררו חושך ותוהו ובוהו ועל-ידי דבר ה', "ויהי אור", הופיע האור במקום החושך ואת מקום התוהו ובוהו תפס סדר מסודר - כן יהיה במפעל המוקם.

(ליקוטי-שיחות כרך ב עמ' 657)

ויאמר אלוקים יהי אור ויהי אור (א,ג)

הצדיקים נקראים בשם "אלוקים", כנאמר (שמות ז), "ראה נתתיך אלוקים לפרעה".

"ויאמר אלוקים יהי אור" - כאשר הצדיק רואה שחסר לאדם דבר-מה בגשמיות או ברוחניות, ואומר (מברך, גוזר) "יהי אור", אזי:

"ויהי אור" - אמירתו מתקיימת.

(כתר-שם-טוב סימן שנה"ה דף נג עמ' א)

* * *

חז"ל אמרו (מגילה י'): **"כל מקום שנאמר 'ויהי' - אינו אלא לשון צער"**. לכאורה צריך להבין מהו הצער בכריאת אור?

ההסבר הוא: כדי שיתהווה מאורו יתברך הבל-גבול - אור מוגבל, שיהיה לפי יכולת הקיבול של העולם, מוכרח להיות "צמצום". לכן נאמר "ויהי" לשון צער, כי הצמצום נראה כמו צער לעולם, מפני שהוא בדוגמת מסך המסתיר ומחשיך את האור הבל-גבול.

אך לאמיתו של דבר, הצמצום הוא לטובתנו ולתועלתנו, כי על-ידו דווקא אפשר שיתהווה אור מוגבל. זהו שנאמר **"ויאמר אלוקים יהי אור" - על-ידי שם "אלוקים", המורה על מידת הדין והצמצום, נעשה אור כזה שהוא מדוד ומוגבל, והעולם יכול לקבלו.**

(אור-תורה בראשית דף ב' עמ' א')

פרשת בראשית

בראשית (א,א)

"בראשית" נמי מאמר הוא (ראש השנה לב)

מדוע לא נאמר במפורש "ויאמר" גם במאמר זה?

איתא בספרי המקובלים, שתחילה האציל הקב"ה את האותיות, כנאמר, "בראשית ברא אלוקים את" - קודם נבראו האותיות מא' ועד ת', ועל ידי האותיות ברא ה' את כל העולם. נמצא שהבריאה הראשונה, היינו האצלת האותיות, היתה במחשבה בלבד, ללא אמירה (כי אמירה אפשיית רק לאחר שיש אותיות). משום כך לא נאמר בבריאה הראשונה "ויאמר", כי לא היתה עלי ידי מאמר ודיבור, אלא בכחינת מחשבה.

(אורייתורה בראשית דף ב עמ' א)

בראשית ברא אלוקים את השמים ואת הארץ (א,א)

"בראשית" - ראשית ותחילת עבודת ה' היא,

"ברא אלוקים" - לגלות ("ברא" מלשון גילוי, כמאמר (חולין מג) "שמה הבריא", היינו שמא ניקב ויצא לחוץ) את שם אלוקים,

"את השמים ואת הארץ" - המצוי בתוך השמים ובתוך הארץ.

ראשית עבודת האדם לבוראו היא, לגלות את האלוקות המוסתרת בעולם ("עולם" מלשון העלם).

(כתר שם טוב - הוספת סימן ד עמ' 10)

* * *

"בראשית" - ב' ראשית, התורה וישראל.

"ברא" - לשון בריאות,

"אלוקים" - בגימטרייה "הטבע".

"בראשית ברא אלוקים" - בני ישראל, על ידי העבודה בתורה ומצוות, "מבריאים" את הטבע, בכך שהם מגלים את תוכנו הפנימי ואת תכלית בריאתו.

(ספר המאמרים תרצ"ט עמ' 72)

* * *

"שמים" - ענינים רוחניים.

"ארץ" - ענינים גשמיים וחומריים.

"בראשית ברא אלוקים את השמים ואת הארץ" - על היהודי לזכור תמיד שכל מה שיש לו, הן הרוחניות שלו (תורתו וחכמתו) והן הגשמיות שלו (עושר, בריאות וכדומה) - הכול בא לו מאת הקב"ה.

אל לו לאדם לשגות ולחשוב ש"כוחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה" - אלא כשם שהקב"ה בורא את העולם כולו בכל רגע, כך הוא בורא גם את ההשפעה הפרטית הנשפעת לו.

(ליקוטי שיחות כרך ב עמ' 437)

כרך יט עמ' רסז).

כיוון שכפי הכתוב [בת דר הוא בבני ברק, הידועה ומפורסמת בשמירת השבת קודש אשר בה, ובעניני תורה] ומצוותיה בכלל, וכיוון שנאמר ותשועה ברוב יועץ, הנה עליו להתיעץ עם ידידיו לאחר שיפרט להם המצב... והש[ם] ית[ברך] יתן להם הרעיון הנכון איך לייעצו..

בחלוקת השטרות לצדקה ביום ר' טבת תנש"א ביקר גם הרה"ג ר' פרץ טוביה דייטש שליט"א, אב"ד חליסה בני ברק. בעת שעבר סיפר לרבי שכוננתו לפתוח בית מדרש בבני ברק. הרבי נענה (זורע צדקות עמ' 17):

שיהיה בשעה טובה, וכשיתווסף עוד בית כנסת יבוא המשיח קודם. הוא ממתין שישליכו את השירים. בית הכנסת איננו שירים אלא דבר שלם. שיהיה בשעה טובה.

"יארץ ימים על ממלכתו. הרי יש לו קשיים" - התבטא הרבי במענה לבקשת ברכה על ידי בנו של הרב משה אירנשטיין, ראש עיריית בני ברק, בכ"ו כסלו תש"נ.

חרד לגורלה הרוחני של בני ברק

בחודש אייר תשל"ג ('אגרות קודש' כרך ח עמ' ריז) כתב הרבי לפרופ' הרה"ח ר' ירמיהו שי' ברנובר:

לכתבו בהמשך למה שדיברנו, הקמת עיר בארץ ישראל שכל חי[נה] יהיו מבוססים על התורה ועל המצוה, וכותב הסברה שתהי[נה] עיר של אקדמאים, יש להיזהר אפילו בדיבור על דבר זה, שלא יטילו אימה ופחד במשרדים מסויימים שבדעת הארגון או בדעת חב"ד לבנות ולכונן עיר כזו, שאז עלול שלא ירצו לעזור בכלל, כיוון שיתנגדו ביותר לעיר דתית מסוג זה. וכמו שנראה שאפילו בנוגע לעיר בני ברק מחפשים כמה דרכים ותחבולות לשנות [חס] ו[שלום] ההנהגה שהיתה בה עד עתה.

השתדלות של הרבי לטובת עניני העיר נמצאת במכתב שכתב לרבה של בני ברק, הגה"ח רבי יעקב לנדא ('אגרות - קודש' כרך כו עמ' קסו) בשנת תשכ"ט:

כפי שראיתי, הדיבור כאן עם פ[לוני] וכי[צא]

[ו] בעניני א[רץ] הק[ודש] ת[בנה] ו[תכונן] (כולל דבני ברק) לא רק שחסר ה"דערה ערך" [= הפנמה (קליטה פנימית)], כ[י] א[ם] גם שמינה כפשוטה אין אצלם, ואידי דטריד למיפלט לא בלע ואפילו לא נגע בו.

להפוך כל מקום למקום תורה

את שאלת מגוריהם של אנ"ש פתר הרבי באופן אישי לפי מצב השואלים, כך למשל:

"מקום דירתם לאחר החתונה בשו[עה] ט[ובה] ומוצ[לחנת] - על פי מכתבי - קדימה לעיר בני ברק" - כותב הרבי למו"ה עזרא בנימין שוחט בשנת תשכ"ו ('אגרות קודש' כרך כד עמ' קט).

"בברכה (בקשר שעברו לגור בבני ברק) - שיהיה משנה מקום משנה מזל לטובה ולברכה בגשמיות וברוחניות" - כתב הרבי ('אגרות קודש' כרך כד עמ' טט) לאחד מאנ"ש שי'.

האדמו"ר מסדיגורא שליט"א סיפר לרבי בשנת תש"מ (בצל החכמה עמ' 89), שלמרות שקשה לו לעזוב את תל אביב בכל זאת חושב הוא לעבור לבני ברק שהיא מקום תורה. הרבי תמה: העובדה שתל אביב איננה מקום תורה - מהווה סיבה דווקא שלא לעזוב את תל אביב! ולגבי העובדה שבית המדרש של אביו זצ"ל יסדו בתל אביב אמר הרבי: צריכים אתם לדאוג שיהיו לכם מוסדות גם בתל אביב!.. ובהמשך הפטרו: איך זה שחסידים מאפשרים שתהיה כזו קאסל קאדעתך?...

מסירת שטחים (ח"ו) עד בני ברק...

בשיחותיו של הרבי על הסכנה שבמסירת שטחים מארצנו הקדושה לאומות העולם מוצאים את הרבי מזכיר לא פעם את העיר בני ברק (הדוגמאות דלהלן) - לפי הספר 'קראתי ואין עונה':

הדין הברור בשולחן ערוך (הלכות שבת סימן שכט) לפיו אין למסור שטחים לגוי - תקף בבורו פארק, קוויגארנדס, ווליאמסבורג, קראון הייטס או בני ברק - בכל מקום זה אותו דין (מוצאי שבת פרשת ראה תשל"ח).

דין ומשפט על המשכת אלקות

אצל מי היתה הזזה באמת

א. עד עתה היה עדיין [זמן] ה'מקיפים': ראש השנה, יום הכיפורים, סוכות עד שמיני-עצרת, ושמחת תורה שגם הוא בכלל שמיני עצרת.
 ב'מקיפים' עדיין איננו יכולים לדעת בבירור. ייתכן והוא הזיוז משהו [אָ קרים גיטאָן] במשהו. אך זה לא יותר מאשר הזזה [i.].
 יש מי שבטבעו הוא כמי שלא נוגע לו דבר. וכאשר אצלו 'זו' משהו, זהו אכן דבר טוב. אך אני לא יכול לדעת. ייתכן ואין זו אלא הזזה קטנה, אך מכיוון שאני צריך לדון אותו לכף זכות - והוא דן את כל האדם לכף זכות - אני מעריך שהוא מאותם אנשים שבטבעם אינם מתפעלים, ואם כן, כאשר אדם זה 'כופף' את עצמו, היה זה כתוצאה מהתעוררות אמת שהיתה לו. דבר זה נחשב אצלי כאחד שצועק ומתפעל, כי מכיוון שמטבעו אינו מתפעל, הגה כאשר נעשה אצלו 'הזזה' - הרי שה'לא טוב' הרוחני שלו נגע לו עוד יותר מאשר זה שצועק כ'כרוכיא'.
 מאידך, מכיוון שחייב אני ללמד עליו זכות, איני יכול לדעת האמת, לכן נשאר הדבר כהפקר לראות כיצד יתפתח בהמשך. הוא עצמו יכול להטעות את עצמו, הרי עשה רק 'הזזה' קטנה והוא כבר יוצא ידי חובתו בזה. והוא - מרמה את עצמו אף יותר: כי אני מביט עליו כפי שהזולת מביטים עליו, אך הוא הרי קרוב לעצמו, ודאי שיכול הוא 'לרמות' את עצמו.
 אך כאשר לא ירצה לרמות את עצמו, יכול הוא לדעת את האמת. אנו איננו יכולים לדעת, אך הוא כן. מאידך, מי שרוצה לרמות את עצמו - יכול, אך בפנימיות העניינים, כאן הדברים כבר ידועים.
 עלי להוסיף לכם על הנאמר: גם למעלה הדבר הוא כך. בזמן ה'מקיפים' עדיין הדברים לא ידועים. הוא - הקב"ה - כביכול גם אינו יודע, שהרי "כי עמך הסליחה", הסליחה מופקדת אצלך מראש-השנה ועד יום הכיפורים, הרי לא יודעים עדיין כיצד יתנהגו איתו.
 - לא מדברים על פי "דעת עליון", שהרי שם ודאי הכול ידוע, אלא מדובר בידיעה הכללית.

מלמעלה מחכים ומצפים שיעשה תשובה

ב. הרי נאמר "כי חוק לישראל הוא משפט לאלקי יעקב", שיש דין ומשפט על האלקות שביעקב, כמה גילוי אלקות יומשך לו בקיום התורה והמצוות שלו בכל ימות השנה. כי עיקר הדין ומשפט הוא על החיים הרוחניים - לא על החיים הגשמיים בלבד - אלא על החיים הרוחניים. נכון אמנם שגם על החיות שבגשמי, אך העיקר הוא על החיות הרוחני, כי נשמות מצד עצמן אינן שייכות לגשמיות.
 [i.]. אך זה תלוי בהעלאת מ"ן [=מייץ נוקבין, התעוררות מלמטה], שזהו לפי ערך העבודה בשנה שעברה, ובאופן עליית התורה ומצוות שנעשו אז. אם זה כראוי, הרי שיומשך טוב גם בעתיד. לפי אופן עבודתו בשנה שעברה בקיום התורה והמצוות ובעבודה בהתכוננות ובהזדככות, כך יומשך לו גם להבא.
 אך כשיודע שבשנה שעברה לא היה זה כראוי, על כך יש לעשות תשובה. שהרי באמת היה צריך לעוברו ולהמשיך אלקות, והוא לא עשה, אמור הדבר לגרום לו להרגיש לא-טוב מזה, ועל ידי זה נמשך לו מלמעלה.

(שמחת תורה תרס"ד. ספר השיחות "תורת שלום" מכ"ק אדמו"ר הרשב"ב נ"ע, עמ' 13 - תורגם מאידיש)

אביב, מבני-ברק, ולהתיישב".
 אפילו בנוגע להתיישבות בירושלים העתיקה - הסביר הרבי במוצאי שבת פרשת בראשית תשל"ט - כל אחד מבין, שאם לא מיישבים את ירושלים העתיקה - הרי שאז לא ניתן לטעון לבעלות בתל-אביב כפר חב"ד ובני-ברק. כלומר, למרות שבדיבור אומרים שרוצים להחזיק בירושלים העתיקה (ומסרבים למוסרה לצד שכנגד), אך למעשה לא מניחים להתיישב בה - הרי נוכחים כל אומות העולם ש"אתי מעשה ומבטל דיבור!"
 הסבורים שלאור ההלכה צריכים להישמע לטענות הערבים ולמסור להם את כל השטחים אותם הם דורשים (בגולן, יהודה ושומרון וכיוצא בזה) - פוסקים את אותו דין גם על הרה"בית, ירושלים העתיקה, ירושלים החדשה, בני-ברק, כפר חב"ד קריית צאנז וכל חלקי ארץ-ישראל - כך התבטא הרבי בשיחת מוצאי ל"ג בעומר תש"מ.
 ובדומה לכך בשבת פרשת בא תשמ"א:
 ואם סוברים אותם יהודים שצריכים למסור להם את כל מה שהם תובעים - יש, אפוא, למסור את רמת הגולן, יהודה ושומרון, ירושלים העתיקה, תל אביב, חדרה, בני-ברק וכפר חב"ד!...
 "אם זה עניין של פיקוח-נפש, הרי יש להחזיר גם את ירושלים החדשה ירושלים העתיקה, בני-ברק וכפר חב"ד - הכול כדי לא 'להתגרות' בגוי" - אמר הרבי במוצאי שבת פרשת חיי שרה תשל"ט.

מסירת השטחים הנמצאים ליד תעלת סואץ תקשה (והרבה יותר מכך) על הגנת היהודים המתגוררים בכפר חב"ד, בני-ברק, מאה שערים, חדרה ועין-חרוד ובכל מקום בו מצויים יהודים! (כ"ף מנחם-אב תשל"ו).
 "עלי-ידי מסירת ימית מתקרבים הערבים עוד 10 קילומטרים לתל אביב לבני-ברק ולכפר חב"ד" - התבטא הרבי בחול המועד פסח תשמ"ב בפני הרב יאלעס זצ"ל ('בצל החכמה' עמ' 168).
 שנתיים לפני כן, במוצאי שבת פרשת ויקהל-פקודי תשל"ט, אמר הרבי אותם דברים:
 מסרו עוד שטחים שיקרבו את מצרים לירושלים, בני-ברק, כפר חב"ד ותל אביב במאות קילומטרים.
 כנגד אותה גישה קבע הרבי בנחצרות במוצאי שבת פרשת ויצא תשל"ח:
 כאשר יעמדו נציגי ישראל בתוקף ויאמרו שאי אפשר למסור אף שעל מיהודה ושומרון, על-ידי זה מעמידים בסכנה יהודים שנמצאים בירושלים, בני-ברק, חדרה, חיפה, תל אביב וכפר חב"ד ובכל ארץ-ישראל - מומילא יהיו ארצות הברית וברית המועצות מאוד מרוצים...
 ביי"ט כסלו תשל"ט דיבר הרבי על הצורך ביישוב מידי של כל השטחים בבת אחת - והסביר שיש עשרות אלפי יהודים החיים בארץ-ישראל, המוכנים ורוצים להתיישב בכל השטחים "אלא שהעומדים בראש מעכבים אותם.. לצאת מתל

מינוי ל'התקשרות'

אפשר לקבל את גיליון 'התקשרות' ישירות הביתה באמצעות הדואר

מינוי לשנה: 177 ש"ח (ב-4 תשלומים)

מינוי לחצי שנה: 88 ש"ח (ב-2 תשלומים)

את השם, הכתובת והתשלום יש להעביר לפי הכתובת:
 'התקשרות', מחלקת המנויים, ת"ד 14 כפר-חב"ד 72915.
 כמו-כן אפשר להירשם בטלפון ולשלם בכרטיס אשראי, בטל' 03-9607588, שלוחה 130